

MARE DE DÉU DEL CARME
FESTES 2010

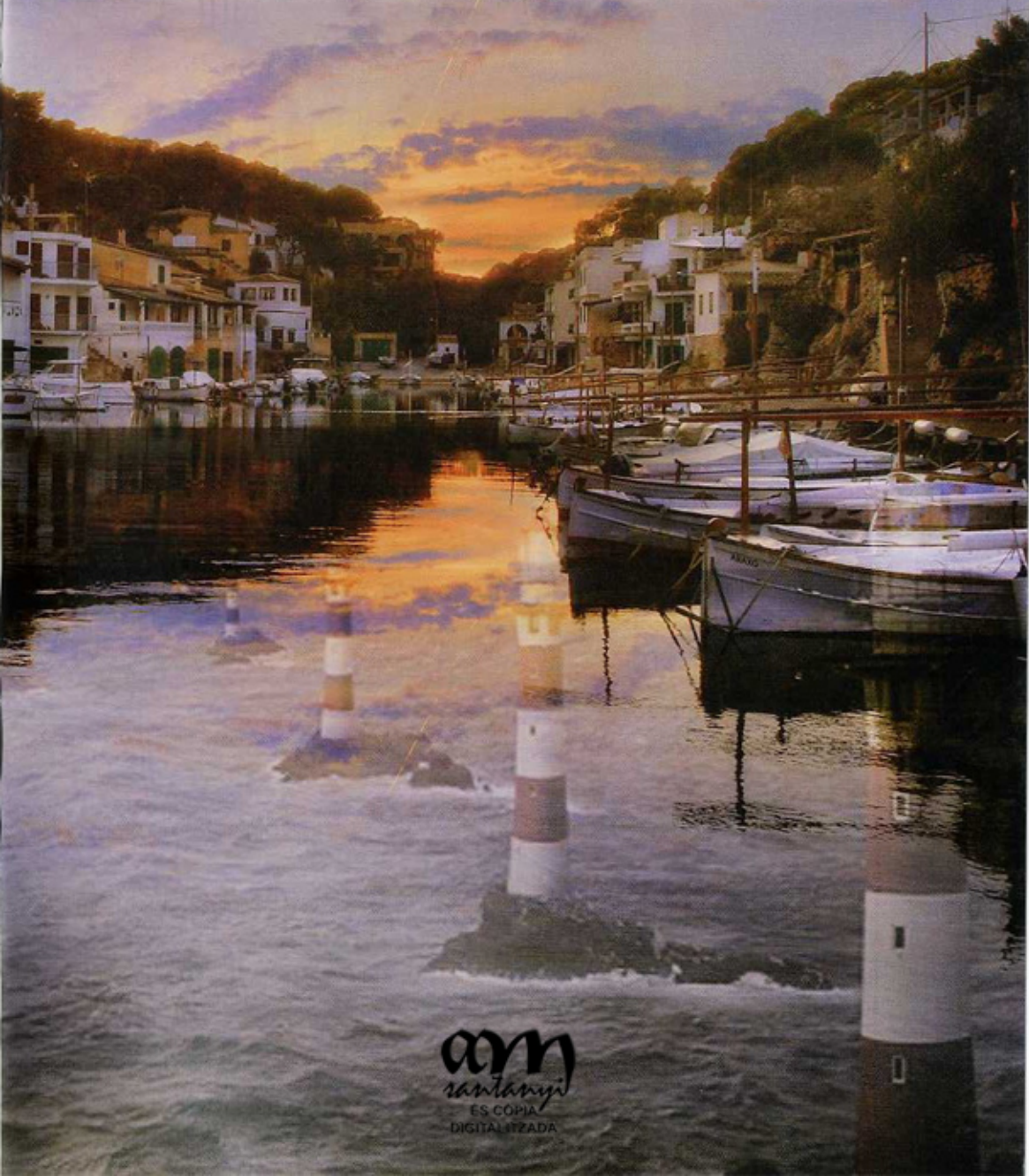
CALA FIGUERA

DEL 10 AL 16 DE JULIOL

SANT JAUME
FESTES 2010

SANTANYÍ

DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST



Coberta: Cala Figuera.
Fotografia sobre tela, 80x120 cm. Javier Viguera
Disseny, maquetació i impressió:
Gràfiques Llopis, SA

MARE DE DÉU DEL CARME
FESTES2010
CALA FIGUERA
DEL 10 AL 16 DE JULIOL



SANT JAUME
FESTES2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

am
santanyi
ES COPIA
DIGITALITZADA

ÍNDEX

SALUTACIÓ	3
CONVIT	4
JAUME FERRANDO BARCELÓ	5
UNA ALTRA MAR, LA MATEIXA MAR. BLAI BONET ENTRE DUES MARS	
PREMI BERNAT VIDAL I TOMÀS	13
FESTES DE LA MARE DE DÉU DEL CARME 2010	16
CALA FIGUERA	
FESTES DE SANT JAUME 2010	18
SANTANYÍ	
COSME AGUILÓ	25
UNITATS LÈXIQUES RELICTES EN EL PARLAR DE LA MEVA MARE	
MARATÓ FOTOGRÀFICA 2009	28
GALERIA	30
PRESSUPOST MUNICIPAL ANY 2010	31
PADRÓ D'HABITANTS I DEMOGRAFIA	32

SALUTACIÓ

Estimats santanyiners i benvolguts forans,

Em sent gojós pel fet que, una vegada més, puguem gaudir tots plegats d'unes merescudes festes i m'alegra enormement poder dirigir-vos unes paraules de salutació. Tots junts, joves i vells, dones i homes, conformam el paisatge humà de Santanyí. Sense gent no hi hauria poble. El poble-cases és només el suport físic de la nostra comunitat, un bell suport, tanmateix, que ens omple a tots d'orgull. El fet de poder habitar un espai geogràfic com el que tenim, caracteritzat per molts d'atractius singulars, amb un clima benigne, una mar i una costa meravelloses, un territori que gairebé no coneix sacsejades sísmiques, ni d'altres catàstrofes naturals, és un bé de Déu que no té preu i tots n'hauríem de ser conscients.

Us manifest, doncs, el desig que sigueu feliços sempre, però d'una manera especial durant aquests dies festius, en els quals voldria que la pau, la germanor, l'ajut als més dèbils i als més desfavorits per les dissorts siguin el mascaró de proa o el vent favorable que empenyi les vostres naus cap a destins d'amor, de seny i de benestar.

Molts anys i bones festes.

El vostre batle,

Miquel Vidal Vidal

CONVIT

Altres vegades ens preparam per investir amb força i alegria les festes de la Mare de Déu del Carme i de Sant Jaume.

Per a tots nosaltres compartir aquests dies de festa es converteix en un exercici de goig, desconnectar de la rutina i deixar-se dur, participar, riure, xerrar, retrobar-nos i saludar-nos.

La celebració de la festa la conformen tot un seguit d'actes, que poden ser més o menys encertats, però perquè la nostra festa sia realment resplendent dependrà, sobretot, de la il·lusió, l'entusiasme i la participació de la gent de Cala Figuera i del poble de Santanyi, i també d'aquells visitants que ens hi vulguin acompanyar.

Vull agrair al jovent que forma la comissió de festes, a les entitats socioculturals i als voluntaris el seu suport, la seva dedicació i la seva constància en la feina que suposa dur aquest programa endavant. Però sobretot la il·lusió i el convenciment de festa. A tots, moltes gràcies.

Salut i bona festa!

Maria Monserrat Bennàssar

Regidora de Festes

Representant del batle a Cala Figuera

cam
santanyi
ES CÒPIA
DIGITALITZADA

UNA ALTRA MAR, LA MATEIXA MAR

Blai Bonet, entre dues mars

(De la mar de Santanyi fins a la mar amb clavells del Maresme)¹



Retrat de Blai Bonet. F. Bernareggi, 1952. Col·lecció particular.

*"Obriu-me dins el mar, vells pescadors,
que m'entri de verdor una alenada
que tenguí llum de barques i pinar,
i el sol em transparenti el joc de l'aigua"*²

No pretenc parlar de Blai Bonet escriptor, hi ha persones més preparades i d'altres que ja ho han fet. Tal volta sí, demanar que les portes del núm. 74 del carrer de Palma, de Santanyi, s'obrin de nou i poder-hi trescar i reviure el record d'uns breus instants de la meua infantesa en què el vaig conèixer, gràcies a l'amistat amb el seu fillol, en Pere. I també dedicar unes paraules a Blai Bonet, l'home, el bon home, amarat de mar de la Cala i de l'altra ribera germana, Vilassar de Mar,

*"on vaig viure una colla d'anys, al carrer Sant Ignasi, 23, perquè l'aire empol·lueix de Barcelona ja no em queia gaire bé"*³

Amb ocasió d'escriure un article sobre Enric Monjo per al programa de les festes de Portopetro de l'any 2004, vaig mantenir correspondència amb Francesc Rodon, aleshores director del Museu Enric Monjo de Vilassar de Mar, que em va documentar sobre l'escultor de la Verge del Carme de Portopetro i, amb qui vam comentar també l'estada del nostre poeta universal Blai Bonet en aquell poble, també mariner, del qual va dir que *"la meua època a Vilassar de Mar va ser molt fecunda pel que atany a l'enriquiment social i espiritual de la meua existència"*⁴.

S'hi devia trobar bé, en Blai a aquell indret del Maresme banyat per la nostra mar Mediterrània, què a finals dels anys cinquanta hi va anar a cercar la tranquil·litat, l'aire pur o, tal volta també, la semblança amb la seva estimada riba

1 Extret d'una dedicatòria del llibre "Teatre del gran verd" (1983) de Blai Bonet a Francesc Rodon. De la Revista Zerovuitresquaranta, núm. 86. Gener 1998.

2 Blai Bonet. *Entre el coral i l'espiga. La cala*.

3 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyi, 1987

4 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyi, 1987

mallorquina. A la vegada que tenia al seu abast la capital, Barcelona: "Per Vilassar de Mar, igual que per tots els pobles i ciutats del Maresme, passava un tren cada quinze minuts, i aquesta facilitat de transport em feia possible anar a Barcelona per coses del meu treball, cada matí fins a migdia en què anava a Vilassar per dinar; els horabaixes solia fer el mateix trajecte, quan era necessari"⁵.



Casa on va viure Blai Bonet a Vilassar de Mar.

de les palmeres i la via del tren. Cafè la Marina va arribar a esser conegut ferm com a centre d'animació cultural. Jo hi donava xerrades, convidava escriptors de Barcelona perquè venguessin a parlar; jo els feia la presentació"⁶.

A Vilassar és a on escriu la novel·la *Haceldama*, que publica l'any 1959: "Un any després aparegué la meua novel·la *Haceldama*, paraula hebraica que significa Camp de Sang. *Haceldama* va esser editada per Editorial Aymà, la mateixa casa editora que llançà *El mar*. Vaig escriure *Haceldama* a un poble mariner de la comarca del Maresme, Vilassar de Mar"⁷. A una entrevista de Biel Mesquida també ho recorda: "Jo, a Vilassar, hi vaig viure tot l'èxit d'*El mar*. I hi vaig escriure *Haceldama*, que està tot ubicat a Vilassar de Mar, perquè tots els carrers i ponts, tot allò és Vilassar de Mar. I la primera edició (perquè en varen fer dues edicions) es va esgotar a Vilassar de Mar"⁸.

La casa en la qual residia, al també nomenat carrer dels balcons, és una construcció típica d'aquest carrer de cases aixecades al segle XIX, amb 20 pams de façana per 40 de fondària, amb planta baixa i pis amb balcó, inusual a altres indrets del poble, amb pou i safareig a la part de darrera, que els veïnats han sabut conservar fins ara. A prop de la casa, el cafè en què també s'hi inspirava:

"A Vilassar de Mar, molts capvespres anava a escriure al Cafè La Marina, que estava separat de la platja pel Passeig

"El poble era tranquil. Blanc ... La primera renglera de cases, vora la carretera major, era separada del mar per la via del tren i per la platja d'arena ocre, on llavors no es veia cap barca, perquè quasi havien desaparegut els mariners del poble ..."⁹



Cafè "La Marina" a l'actualitat.

Blai Bonet cerca el refugi en aquest poble del Maresme, després de publicar la seva primera novel·la: "Quan vaig escriure *El mar* es va armar un escàndol impressionant. Vaig rebre una carta d'en Jordi Pinell, que era monjo de Montserrat, dient-me que havia de fer penitència pública: que havia creat una bellesa inaudita per dir unes blasfèmies inaudites, i que havia de fer penitència pública... Hi vaig perdre moltes coses, jo, amb això d'*El mar*. Entre altres coses, a cals senyors Bonet Garí es varen enfadar... És així, es varen enfadar. No varen dir "estam enfadats" però jo ho vaig veure. Molta gent es va enfadar; no m'ho varen dir. I jo per no veure gent enfadada (feia feina a Vergara i tot això) vaig anar a viure a Vilassar de Mar. Anava a fer feina a Barcelona i allà hi podia anar a dinar i sopar. Hi trobava la mar i estava bé. I hi vaig estar tres anys"¹⁰.

La seva tasca d'escriptor, a la casa del Carrer dels Balcons, al cafè La Marina, tal volta al Passeig de les Palmeres, va ser fecunda. Així ho contava: "A Vilassar me'n duia molta feina de l'editorial, perquè arribaves a col·laborar en moltes coses; jo, per exemple, vaig ser dels 25 que feien l'*Enciclopèdia Vergara*; feia molta correcció d'estil; feia molta feina de l'editorial, allà. A Vilassar de Mar vaig començar *Judes* i la primavera. Hi vaig escriure una obra de teatre que no s'ha feta mai, que se diu *Orquídea* ... i que era molt guapa, i resulta que la vaig donar a llegir a un parell de per Barcelona i me varen dir que era molt bona: "t'has de presentar al premi Ciutat de Barcelona", que llavors no era com el d'ara. Es donava el dia de l'aniversari de l'entrada de Franco a Barcelona ... I jo la vaig presentar. Llavors un dia en vaig parlar amb en Riba: "He escrit aquesta obra de teatre que es diu *Orquídea* i que l'he presentada al Ciutat de Barcelona" Diu: "què has fet". "Sí home, i per què?" Diu: "O no veus que això és unir-se al franquisme". I jo ni ho sabia això de l'aniversari aqueix. I que no ho havia de fer perquè això és ajuntar-se a la celebració de la venguda de

5 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

6 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

7 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

8 "Blai Bonet: Poeta atroçment humà". Entrevista de Biel Mesquida. *El País*. Quadern. 13-09-1987. També publicada, en part, per Antoni Artigues "Blai Bonet, *El mar*, Vilassar de Mar" a *El punt*, 1998.

9 Blai Bonet. *Haceldama*. Aymà, S.A. Editora. Barcelona, 1959.

10 Biel Mesquida. *Op. cit.*
Antoni Artigues. *Op. cit.*

les tropes de Franco. A mi em va sobtar. I vaig anar a l'ajuntament, i era el dia abans de fer els premis. Dic: "venia a recollir una obra que es diu Orquídea, jo som en Blai Bonet, l'autor". I aquell senyor em va mirar amb uns ulls -era el delegat de cultura- i diu: "que passa res?, vostè està ben segur que vol retirar aquesta obra?" Dic: "sí, sí, sí, he decidit que l'he de retirar". Diu: "aquestes coses no es poden dir, però a aquesta obra li han donat el premi Ciutat de Barcelona". I no has vist un home més endidat mai: qui he de triar?, el premi o aquell amor que tenies a en Carles Riba? I vaig dir: "no, no, me'n duc l'obra. I me'n vaig dur l'obra". I a la següent pregunta de Biel Mesquida, de si aquesta obra no havia sortit mai, Blai Bonet respon: "No, no ha sortida mai, però existeix en diferents llibres. A Míster Evasió em pareix que n'hi ha quasi dos actes complets"¹¹.

Durant aquells anys, una de les coses que més l'entusiasmava era anar a la Cartoixa de Montalegre a conversar amb el prior, que era mallorquí: "A Tiana, hi vaig trobar un dels tresors vitals i espirituals que es puguin descobrir: un quilòmetre i mig més amunt que el poblet de Tiana, hi havia la Cartoixa de Montalegre, amb una comunitat de trenta monjos cartoixans que sempre guarden silenci, just tenen permís per poder parlar, els diumenges, durant vint minuts després de la missa conventual. En aquella Cartoixa de Montalegre, com a totes les altres cases cartoixanes del món, l'únic que pot parlar amb els visitants és el prior ... Em resultà que el prior era mallorquí, el Pare Bartomeu Rotger que, quan va haver acabat la carrera d'arquitectura, se va fer monjo cartoixà. Després d'aquesta primera visita a Montalegre, hi vaig tornar, molts dissabtes horabaixa, molts diumenges a la part del matí, durant uns anys. El fet de viure i convida la Cartoixa per dedins, les cel·les amb els monjos callats i agenollats o fent feina a un banc de fuster, les xerrades profundes amb aquell prior mallorquí, va marcar i acolorir una part de l'obra que vaig escriure després"¹².



Portada del programa de la Festa Major de Sant Joan de Vilassar de Mar de l'any 1958.

11 Biel Mesquida. *Op. cit.*
Antoni Artigues. *Op. cit.*

12 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

Eren per a Blai moments emblemàtics: "... Agafar el tren a Vilassar de Mar. A Vilassar de Mar, agafar l'autobusset cap a Tiana. A Tiana, agafar l'únic taxi que hi havia i que em portava a Montalegre. Estirar la cadeneta de la campana, sentir el dring a l'altra banda de la porta, que tenia una porteta més petita en un dels dos batents. Esperar que em vinguessin a obrir. Veure la cara del porter tan pàl·lid, que havia obert la porteta. Esperar deu minuts: veure el pati, la font i el safareig, les quatre acàcies. Això eren moments emblemàtics. En els encontres de l'afectivitat, els moments emblemàtics són esperar la persona, anar a peu al lloc triat pel camí, pujar l'escala ja amb afectivitat, treure's la roba, veure's, abraçar-se dempeus ..."¹³.

Blai Bonet viu a Vilassar de Mar, viu Vilassar de Mar, hi viu històries reals, històries fantàstiques i històries reals fantàstiques; escriu a Vilassar de Mar, s'hi integra, es fa d'allà. L'any 1958, escriu un article al programa de la Festa Major per Sant Joan, titulat "Impressió", en el qual resumeix el sentiment vers aquell poble i vers el seu.



Fotografia de la Cartoixa de Montalegre.
De la pàgina web de l'Ajuntament de Tiana.

Aquestes són algunes de les impressions que s'hi poden llegir¹⁴:

"...Demanar-me unes paraules definidores de Vilassar de Mar, la meua visió personal de Vilassar de Mar, és molt semblant a demanar-me la meua opinió sobre l'amor: jo sobre l'amor no opino, m'enamoro. A mi, Vilassar de Mar m'agrada, com el cant gregorià i les dones sueques. I com el vi negre, l'anònim vi negre, que, de vegades, regna dins el cap com una idea..."

"... Però jo, perquè soc mediterrani, un apassionat, ardent i tumultuós mediterrani, puc comparar, com un professional tastador de vins, el Mediterrani de Mallorca, terra de prenedors de lluna i de prenedors de sol, i el Mediterrani de Vilassar de Mar, sobri elegant i actiu com els impecables capitans de l'armada ..."

13 Biel Mesquida. *Op. cit.*
Antoni Artigues. *Op. cit.*

14 "Impressió". Blai Bonet. *Programa de la Festa Major de Sant Joan*. Vilassar de Mar, 1958. Escrit reproduït a la revista *Zerovuitresquaranta*, núm. 86. Gener 1998, dins un article de Francesc Rodon titulat Blai Bonet.

“... De Mallorca, de la profunda, solar, seca i passional Mallorca en diuen l'illa de la calma, perquè Santiago Russiñol ho escrigué a Mallorca, i perquè Santiago Russiñol era calmos, orientalment calmos i perquè la seva era una època de panxes contentes, adornades amb una cadena d'or, com els passos perillosos de la via del tren, i perquè llavors casar-se valia trenta duros. Però Mallorca, la veritable i solar Mallorca, és la terra del contraban, dels crims per amor, de les sordes lluites socials entre els jueus i els que es pensen no ser-ho, la terra dels avars i dels grans prodigis, de les passionals cançons aràbigues, picaresques, humides de sensualisme jueu, aquesta raça obsessionada pel sisè manament ...”

“... El mar de Mallorca, la ribera del mar de Mallorca, és clara, verda, transparent, tancada per les grises roques erosionades dels espadats, amb aquella nota dramàtica –i planetària– de les riberes marines que estan sempre soles amb el mar que –xasss!– romp damunt la platja plena de liris, de soledat, amb algun home que, obscur, carrega el seu carro d'alga o de sorra. A Mallorca, la gent va al mar, unes hores, a l'estiu. La platja rodona, es converteix, un instant, en un amfiteatre i, després, a la posta del sol, tothom torna al poble, i la marina torna a quedar solitària, amb les petjades del poble gravades damunt la sorra, aquesta pols del mar ...”

“... Venir a Vilassar de Mar fou per a mi, anar a veure el mar acompanyat, el mar com un animal més del poble, com un animal viu i enamorat que mira el treball del seu amo ...”

“... Del cafè de la Marina estant, acompanyat del meu treball i de la senyora Júlia, alegre com una senyora diva del cante hondo he contemplat, de vegades, una escena poètica, una pura escena del carrer, una escena clara que és la més pura essència del Mediterrani. És el fet senzill de veure passar carros carregats de clavells davant la mar. Abans de viure a Vilassar, havia cregut que un carro vermell, un carro groc, un carro rosa (el conductor negre) davant l'esmolada blavor pura de la marina, eren pinzellades de Juan Ramón Jiménez, el meu angèlic poeta de Moguer. Un carregament de clavells davant el Mediterrani és com l'ensaimada mallorquina, com un llibre de Josep Pla, una invitació a la pau, a l'alegria de viure. Un carregament de clavells davant el Mediterrani és el Renaixement ...”

“... Sempre em sembla i no sé si serà perquè un acostuma a beure ginebra mentre escriu, que aquesta manera de viure de Vilassar –la flor i la divisa– era la més clara –i preclara– art poètica del viure. També em sembla, i no sé si serà que, per mor de la primavera i de la sang, per mi Vilassar és clar, civilitzat i senyor com la Riviera italiana, que els habitants de poble són distinguits i aus-

ters, decantats dels cafès, i suposo que del licor, baldament quan hom diu (en pla de lloança), senyor, per favor que els homes de Vilassar són austers, l'interlocutor arronsi les espatlles, desviï la mirada i el mirin a un com un ser líric que prepara notaries a la lluna de València”.

Després d'uns anys de viure a Vilassar de Mar, cerca la comoditat de viure altre vegada a Barcelona: “De bell nou me'n vaig tornar a viure a Barcelona. Agafar tantes vegades el tren Vilassar de Mar-Barcelona em feia perdre temps i avinenteses de veure cada dia, o cada setmana, els amics i companys de Barcelona. Vaig començar a escriure al setmanari “Destino”, ...”¹⁵



Fotografia de Blai Bonet.
De la pàgina web xtec.es.

Però en Blai, poc abans de la publicació de *Mister Evasió*, l'any 1968, per prescripció mèdica, torna a la “vila dormida”, aquella que havia deixat feia uns tretze anys; torna a ca seva.

“Vaig començar a viure de bell nou a Santanyí, al carrer de Ciutat, 74. Estava avesat a la vida de Barcelona, on ho tenia tot a l'abast. Viure a Santanyí de cap a cap d'any em venia costa amunt ferm. Pujava tot sovint a Ciutat, qualche pic un parell de vegades cada setmana. I és que em passava una feta rarenca ferm: coneixia Barcelona., tot Catalunya, pam a pam ... En canvi, no coneixia Ciutat, ni la vida de Ciutat”¹⁶

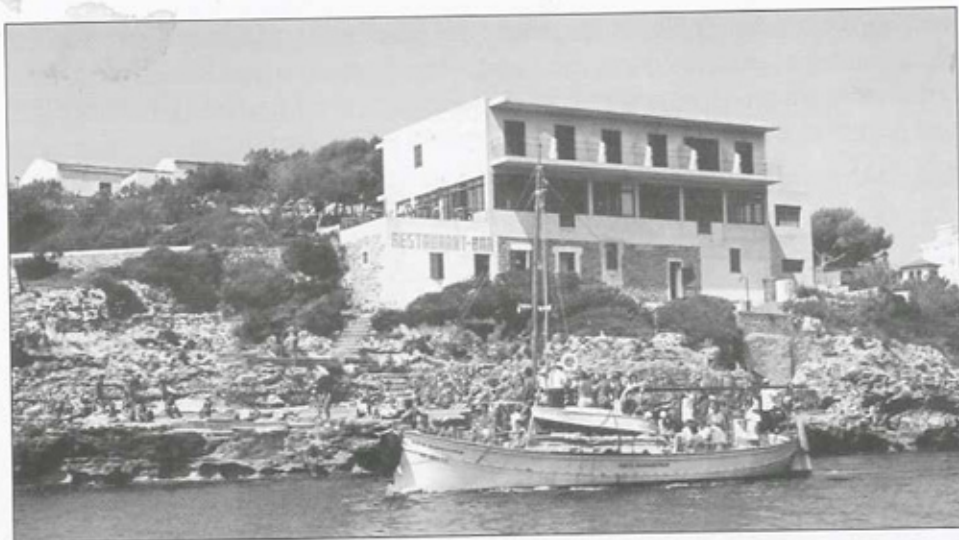
Allà, el vaig conèixer, a n'aquella petita cambra, amb tota la seva grandesa, assegut a la “camilla”, amb els estants plens de llibres. D'un d'aquells llibres, *El movimiento románico en España*, assaig escrit per ell¹⁷, vàrem retallar les fotografies per a fer un treball d'història de l'art, sense que ho sabés. El treball ens va quedar preciós. La destrossa no li va agradar tant a Blai, encara que va ser comprensiu amb aquells al·lotets. Era un bon home, com bona dona, carregada de paciència, ho era la seva mare, Maria:

“... el batle Aguiló el va convidar a fer una conferència a Palma; ell no conduïa i l'havien d'anar a cercar; li va enviar el cotxe oficial amb el xofer d'uniforme amb aquells botons daurats i la gorra; quan ja està a punt de sortir sa mare el

15 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

16 Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

17 Blai Bonet. *El movimiento románico en España*. Barcelona: Polígrafa, 1967.



Postal de Cala Figuera. Arxiu de J. Ferrando.

*cria: "Blai, acosta't que t'he de dir una cosa"; en Blai hi va i: "et tenc dit que no m'agrada que et facis amb la gent grossa!" ..."*¹⁸

Quan va morir la seva mare, va anar a viure a Cala Figuera, hi va passar els seus darrers anys, entre els pins i els ullastres, les antigues barques de bou de fusta, de formes gracioses i petites, d'un pistó o dos; la Cala d'aquelles pensions, hostals, hotels, primers i darrers, desapareguts com les barques d'un pistó o de dos, Pontàs, Tomarinar, Villa Carmen, Neptuno, Cala Figuera. Aquelles discoteques renoveres, El Castillo, la Trompa, el Mond Bar, JJ. Aquella Cala de Blai Bonet, la d'un altre temps, aquella mar.

El 21 de desembre de 1997 moria, als 71 anys, a sa Cala, on tenim la nostra mar, tal volta la mateixa mar de Vilassar però que, enlloc de clavellers, hi ha sembrades mates d'espígol.

"Voldria que, si qualcú vos pregunta per mi, sempre li pogueu respondre allò que podeu dir de qualsevol de vosaltres mateixos:

*"En Blai sempre és allí, viu: il·lumina el seu país"*¹⁹.

Jaume Ferrando Barceló

Amb la mirada a la mar primaverenca de llevant.

¹⁸ Antoni Artigues. *Blai Bonet. Records*. Revista S'Esclop núm. 35, 2007.

¹⁹ Blai Bonet. *La vida i els meus instants*. Santanyí, 1987

BERNAT VIDAL I TOMÀS

Il·lustríssim Senyor Batle, autoritats, regidores i regidors, familiars de Bernat Vidal i Tomàs, amics, "companyeros", benvinguts a l'entrega del Premi Bernat Vidal i Tomàs del 2010.

Després de les ventades del març, i les nuvolades de cendra d'un volcà llunyà de nom no pronunciable, que ens ha deixat sense volades d'avions; i la pols dels camps, que ara ve una mica humida de fangs africans, arriba a la vila, ara que el retorn de les oronelles i falcies es fa palès, l'entrega del guardó més esperat de l'any culturalment parlant, ens tornam a trobar en aquest espai acollidor que ha esdevingut el nostre Teatre.

Avui com tothom ja sap, o quasi tothom, se celebren simultàniament la diada de Sant Jordi, el dia del llibre i el dia de l'idioma a diversos països de parla castellana i el dia dels drets d'autor. Fent coincidir la data amb la defunció de Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Garcilaso de la Vega. I avui se celebra, coincidint amb l'entrega del premi Cervantes, se celebra com dic, el lliurament del 25 premi de poesia Bernat Vidal i Tomàs.

Vull aprofitar l'oportunitat que se'm dona d'expressar l'enhorabona més sentida a la guanyadora d'aquest any, amb l'obra *Com l'últim joc de mai*, a la Sra. Montserrat Garcia Ribas, una dona nascuda a Castellbell i el Vilar a Barcelona, i llicenciada en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada per la Universitat de Barcelona, en Filosofia i Lletres i diplomada en Professorat d'EGB, a la qual agraeix que hagi pogut estar amb nosaltres aquest vespre tan especial per a les lletres santanyineres.

No he pogut estar sense caure en la temptació de llegir-vos un petit poema de l'obra de la guanyadora, que m'ha arribat molt endins, avui en dia que la retòrica sobra en molts de casos. Diu així:

Puc
segellar el cos
però encara
em queden
mirades

o aquest altre:

Si és lliure la tristesa
potser no tornarà el sospir

És temps de recordar les veritats i les mentides. És hora de saber que la Cultura no és patrimoni de ningú, de cap grup ni de cap associació, la Cultura és de tots i per a tots, la cultura és del poble i per al poble, i curiosament aquells que fan creure que són els portaveus dels fets culturals no solen aparèixer pels indrets on es fan manifestacions d'aquests tipus.

Aquest Consistori, com cada any, ha volgut retre homenatge i record a la figura d'un home que era lletraferit, cultivava la poesia, l'amistat i exercia de mestre per a tots els que s'iniciaven en les lletres o per a molts que ja duïen darrere un bagatge literari important.

Un home d'aquest poble i que més enllà de les seves idees estimava la vila i la volia millor, com el que intentam tots nosaltres. Un home que havia de parlar, necessitava d'exterioritzar els seus pensaments mitjançant els seus escrits, ell sabia, com va dir Unamuno, que a vegades el fet de mantenir-se callat equival a dir mentides.

Fa vint i cinc anys s'establí el premi literari que ara du el seu nom. Aquest Certamen ha esdevingut un dels més prestigiosos de la llengua catalana. I som tots els santanyiners els qui ho hem aconseguit. El poble s'ha donat a conèixer arreu dels territoris de parla catalana i aquest Certamen es fa apetitós per a tots aquells que cultiven l'art de l'escriptura poètica.

És l'inici de l'interès humà pel veïnatge, pel saber si es pot fer alguna cosa per millorar la qualitat humana que ens toca viure.

Tenir bons consells, bones paraules d'ànim i perseverança que facin aflorar somriures als vianants, i que donin el motiu d'encetar converses, per comunicar-nos les coses més íntimes i personals, i compartir-les. A vegades em deman si hem perdut aquest esperit que ens caracteritza secularment.

El que si és segur és que les ginyes dels carros no es veuen a l'asfalt, potser alguna frenada dels pneumàtics d'algun apressat que no vol arribar tard i per ventura no arribarà mai.

Aquest 2010 anunciam la convocatòria del XXVI certamen de poesia Bernat Vidal i Tomàs –com passa el temps- que s'ha convertit, com ja he dit, en un dels més rellevants –quant a qualitat- de les lletres en llengua catalana. És un guardó en què hi mostren ambició tant els novells com els consagrats i que any rere any augmenta el nombre d'optants –aquesta darrera anyada han estat mig centenar d'obres les que hi han concursat, cap convocatòria a nivell de poesia catalana s'hi acosta, a aquestes xifres-.

Això només vol dir una cosa, que pot ser que sigui pedant, que se m'acusi de simplista o cursi, però estic convençut que la poesia en llengua catalana parteix de Santanyí i torna cap a la vila.

El nostre Ajuntament fa un esforç, un agradable esforç, per donar a conèixer el premi, per dotar-lo i fer-lo més atractiu a cada edició.

I com repetesc any rere any, l'apotecari i Santanyí s'ho mereixen.

Gràcies.

Cristòfol Vidal i Vidal

Can Boguet. Primavera 2010



Ajuntament de Santanyí

ACTA DE LLIURAMENT DEL XXV PREMI BERNAT VIDAL I TOMÀS

Cristòfol Vidal Vidal, com a secretari del jurat del XXV Certamen de Poesia *Bernat Vidal i Tomàs* que organitza l'Ajuntament de Santanyí.

CERTIFIC

Que el jurat del XXV Premi de Poesia *Bernat Vidal i Tomàs*, format per Miquel Bezares Portell, Antoni Vidal Ferrando i Jaume C. Pons Alorda es va reunir dia 17 d'abril de l'any 2010 i després de les oportunes deliberacions:

Va decidir atorgar, per unanimitat, el XXVè premi Bernat Vidal i Tomàs de poesia a *Com l'últim joc de mai* presentada sota el pseudònim de **M.** I que, un cop oberta la plica, va correspondre a l'autora **Montserrat Garcia Ribas**.

Finalment, el jurat vol fer constar la seva satisfacció pel gran nombre d'obres presentades i la seva alta qualitat.

I, perquè així consti, expedesc aquest certificat.

Santanyí, 17 d'abril de 2010

El secretari

Membres del jurat

Cristòfol Vidal

A. Vidal Ferrando

Miquel Bezares

Jaume C Pons

MARE DE DÉU DEL CARME
FESTES 2010
CALA FIGUERA
DEL 10 AL 16 DE JULIOL

DISSABTE DIA 10 DE JULIOL DE 2010

A les 17,00 h *Al moll*, Tradicional rompada d'olles.
Ho organitza: Confraria de Pescadors de Santanyí.

A les 18,00 h Tallers de maquillatge fantasia, collarets, pulseres, pintar gorres i fimo.
A l'esplanada del Moll de Cala Figuera.

DIUMENGE DIA 11 DE JULIOL DE 2010

A les 21,30 h JAUME ANGLADA en concert.
A l'esplanada del Moll de Cala Figuera.

DIJOUS DIA 15 DE JULIOL DE 2010

A les 22,00 h Concert d'havaneres a càrrec del grup SOTAVENT.
Degustació de rom cremat.
A continuació, música fins que ens cansem.
A l'esplanada del Moll de Cala Figuera.

DIVENDRES DIA 16 DE JULIOL DE 2010
FESTIVITAT DE LA MARE DE DÉU DEL CARME

A les 17,00 h Inauguració del carrer dedicat a Sebastià Busquets "Busser".
Al carrer Menorca.

A les 18,00 h MISSA SOLEMNE en honor a la Mare de Déu del Carme.
Església de Cala Figuera.

En acabar la missa, la Mare de Déu serà davallada en processó fins al moll de Cala Figuera acompanyada per la Banda Municipal de Música de Santanyí. Tot seguit processó marítima.
A l'esplanada del Moll de Cala Figuera.



am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

MARE DE DÉU DEL CARME
FESTES 2010
CALA FIGUERA
DEL 10 AL 16 DE JULIOL

A les 22,30 h "Verbena" amb les actuacions de les orquestres Romantics, Malpaso i E-VOLUTION.

Durant un descans de verbena es farà l'entrega de premis a les embarcacions que hauran participat en la processó del capvespre.

A l'esplanada del Moll de Cala Figuera.



MOLTS D'ANYS A TOTS

NOTA: Recordau que per participar en la processó marítima és necessari apuntar-vos, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger) de les 10,00 h a les 13,00 h, i presentar, abans de dia 15 de juliol de 2010, la documentació següent:

Original i còpia de l'assegurança vigent de l'embarcació.
Original i còpia del rol de l'embarcació o carnet de patró.
Certificats de seguretat i navegabilitat vigents.

Recordau, també, que els qui no s'hagin apuntat o no hagin aportat la documentació sol·licitada no podran participar en la processó marítima i si ho fan serà sota la seva responsabilitat.

"Real decreto 62/2008, de 25 de enero, por el que se aprueba el reglamento de las condiciones de seguridad marítima, de la navegación y de la vida humana en la mar aplicables a las concentraciones náuticas de carácter conmemorativo y pruebas náutico-deportivas"

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

DIJOUS DIA 15 DE JULIOL DE 2010

A les 20,00 h Començament del torneig de Futbol Sala amb la participació dels següents equips: Bar sa Creu, Construcciones Luis Losa, Marroc A i Marroc B. Al pavelló poliesportiu municipal.

DISSABTE DIA 17 DE JULIOL DE 2010

A les 18,00 h Torneig de Futbol 3x3 a partir de 14 anys. Podeu apuntar-vos fins dijous dia 15 de juliol de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger), i de les 17'00 h a les 19'00 h, a la Casa de Cultura can Jaume Antoni.

Els grups han d'ésser com a màxim de cinc persones.

A la Residència de la tercera edat.



A les 18,00 h Marató fotogràfica digital: "**Santanyí en festes**". A la Casa de Cultura can Jaume Antoni entrega de bases i CD's. Les fotografies s'exposaran a la Casa de Cultura can Jaume Antoni (carrer Portell, 11) els dies 6, 7 i 8 d'agost.

A les 19,00 h Partit de Futbol 7 entre els Veterans Santanyí i la Penya Barcelonista Els Tamarells. Al camp municipal d'esports.

A les 19,00 h Inauguració de l'exposició de pintura i escultura **Bikes** de Tomeu Estelrich.

A la Casa de Cultura can Jaume Antoni (carrer Portell, núm. 11).

A les 21,15 h Amollada de coets. Comencen les FESTES!!!

A les 21,30 h Pregó de les Festes de Sant Jaume 2010 a càrrec de Bartomeu Vallbona. A l'església de Sant Andreu.

A continuació, concert líric, amb àries d'òpera i sarsuela, a càrrec de Fanny Marí, soprano; Tomeu Bibiloni, baríton; i Joan Roig, piano.

A les 23,00 h "**VERBENA CAMP**" amb les actuacions de les Orquestres Calipso, Aumadrà i Tumbet de Solfa.

A la Plaça Major.

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

DIUMENGE DIA 18 DE JULIOL DE 2010

A les 9,30 h Com no podia ésser d'una altra manera, després de la verbena camp toca anar a fer una **volta amb bicicleta**. La partida serà a la Plaça Major i l'arribada a Sa Residència. Ho organitza: Renault Santanyí i Ferreteria Mestre.

A les 17,30 h Al camp municipal d'esports **XOP PARK** infantil i juvenil, i **Festa de la Sabonera**.

Es recomana venir amb banyador i amb ganes de passar-ho bé.



A les 19,00 h Festa de les persones majors de Santanyí. A la Residència de la tercera edat.

A les 20,00 h Semifinals i final del torneig de Futbol 3x3 a partir de 14 anys. A la Residència de la tercera edat.

A les 20,00 h -Mark Eitzel, piano i veu - American Music Club.



El líder de l'**American Music Club** fa una aturada en la seva gira espanyola per oferir una única actuació a Santanyí, organitzada per la Casa Museu Blai Bonet. El concert serà una bona oportunitat d'escoltar en solitari a Eitzel, amb l'únic acompanyament d'un piano i la intensitat i profunditat de la seva veu. **Mark Eitzel**, cantant, lletrista i catalitzador de l'AMC,

farà un repàs als temes de la seva banda, que destaquen per la poètica de les seves lletres introspectives (el diari britànic The Guardian l'ha considerat "el millor lletrista viu") i per la mestria de la banda a l'hora de conjugar les diverses facetes de la música americana en una síntesi única de jazz, rock, country i punk. Al Teatre Municipal de Santanyí. Entrada gratuïta. Ho organitza: Casa Museu Blai Bonet.

FUNDACIÓ
CASA MUSEU
LLORENÇ VILLALONCA
PARE GINARD / BLAI BONET

am
santanyí
ES CÒPIA
DIGITALITZADA

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

A les 22,00 h La Banda Municipal de Música de Santanyí interpreta **B80 - II**.
Director: Pere Vallbona Plazas. *A la Plaça Major.*

DILLUNS DIA 19 DE JULIOL DE 2010

A les 18,00 h *A s'Abeurador*, **concurs de dibuix** per a tots els nins i nines fins a 14 anys. Ho organitza: Associació de Mestresses de Casa Nuredunna de Santanyí.

A les 18,00 h Inauguració de la pista de pàdel.

A les 18,30 h Començament del I torneig de Pàdel. Podeu apuntar-vos fins dijous dia 15 de juliol, de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger).

A partir de les 20,00 h SANTANYÍ FA GUERRA DE SEXES

Podeu apuntar-vos fins dijous dia 15 de juliol de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger), i de les 17'00 h a les 19'00 h, a la Casa de Cultura can Jaume Antoni.

És obligatori apuntar-se per parelles (home – dona) per després formar dos equips i emprendre una autèntica guerra de sexes.

A la Plaça Major.

DIMARTS DIA 20 DE JULIOL DE 2010

A les 18,00 h Torneig de Futbol 3x3 fins a 14 anys. Es faran quatre categories:

- a) pre-benjamí (anys 2002-2003)
- b) benjamí (anys 2000-2001)
- c) aleví (anys 1998-1999)
- d) infantil (anys 1996-1997)

Podeu apuntar-vos fins dijous dia 15 de juliol de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger), i de les 17'00 h a les 19'00 h, a la Casa de Cultura can Jaume Antoni. Els grups han d'ésser com a màxim de cinc persones.

A la Residència de la tercera edat.

A les 18,00 h Torneig de Basquet 3x3 per a totes les edats.

Podeu apuntar-vos fins dilluns dia 19 de juliol de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger).

am
santanyí
ES CÒPIA
DIGITALITZADA

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

A partir de les 20,00 h OLIMPIADA PAGESA.

Podeu apuntar-vos fins dilluns dia 19 de juliol de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger), i de les 17'00 h a les 19'00 h, a la Casa de Cultura can Jaume Antoni.

Els grups han d'ésser de quatre persones que han de venir vestides de foravileres.

A la Plaça Major.



DIMECRES DIA 21 DE JULIOL DE 2010

A les 17,00 h Taller de fabricació de sabó (no és necessari apuntar-se).

A la Casa de Cultura can Jaume Antoni.

A les 19,00 h Taller de **RISOTERÀPIA** (no és necessari apuntar-se).

A la Plaça Constitució.

A partir de les 20,00 h i fins a les 23,30 h Vine a fer-te una caricatura amb el dibuixant **BIBI**. *A la Plaça Major.*

A les 22,00 h Mostra de ball mallorquí a càrrec d'ORDI BROIX i glossada musicada per Mateu Xurí i germans Martorell.

Ho organitza: Ordi Broix.

DIJOUS DIA 22 DE JULIOL DE 2010

A les 17,00 h Horabaixa a les piscines municipals amb diverses curses de natació i jocs dins l'aigua. Les inscripcions s'han de fer 48 hores abans a les mateixes.

A les 21,30 h *A la Plaça Major* **TRADICIONAL SOPAR A LA FRESCA** de Pa amb Oli.



Per poder sopar haureu d'adquirir uns tiquets. El preu dels tiquets és de 4 € i es poden adquirir, fins dimarts dia 20 de juliol, als següents llocs:

- Supermercat Spar
- Can Ferrer
- Bar Cas Mosson
- Perruqueria Pels Pèls (Cala Figuera)

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

DIVENDRES DIA 23 DE JULIOL DE 2010

- A les 18'00 h** Cursa de TRIATLÓ (ciclisme, natació i atletisme).
Podeu apuntar-vos fins dijous dia 22 de juliol de les 10'00 h a les 13'00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger), i de les 17'00 h a les 19'00 h, a la Casa de Cultura can Jaume Antoni.
Els grups han d'ésser de tres persones.
Aparcament del camp municipal d'esports.
- A les 20,00 h** Presentació del llibre d'anècdotes *Sic Isti Nostri Sunt* de Cosme Aguiló a càrrec dels doctors Josep A. Grimalt i Nicolau Dols. Intervenien: Cristòfol Vidal, Regidor de Cultura i Miquel Vidal, Batle de Santanyí.
A la Casa de Cultura can Jaume Antoni.
- A les 23,00 h** **GRAN "VERBENA" SANT JAUME 2010** amb les actuacions de **La Canción del Verano, La Vereda i SEGURIDAD SOCIAL.**
Al camp municipal d'esports.

DISSABTE DIA 24 DE JULIOL DE 2010

- A les 9,00 h** *A Son Danusset*, Tirada local al colomí a braç mecànic.
Ho organitza: Societat de Caçadors de Santanyí.
- A les 18,00 h** Sortida de dimonis i caparrots que acompanyats pels xeremiers del terme faran la cercavil·la pel poble convidant la gent a la festa.
- A les 19,00 h** Corregudes de cintes i carreres de joies per a totes les edats.
A la Plaça Major.
- A les 19,00 h** Final del torneig de Tennis. *A les pistes noves.*
- A les 20,30 h** Final del torneig de Futbol Sala.
Al pavelló poliesportiu municipal.
- A les 20,30 h** Presentació del llibre *Com l'últim joc de mai* de Montserrat Garcia Ribas guardonat amb el XXV Premi de poesia Bernat Vidal i Tomàs, a



am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

càrrec de Jaume Caldentey. També intervindran Cristòfol Vidal, Regidor de Cultura, i Miquel Vidal, Batle de Santanyí.
A la Casa de Cultura can Jaume Antoni.

- A les 23,00 h** *Al camp municipal d'esports*, **2a DISCO FEVER** a càrrec del **Dj Juan Campos i Dj's locals.**
Per donar un ambient més festiu a la vetlada, veniu vestits d'acord amb l'època a la qual ens traslladem (60's, 70's i 80's).

DIUMENGE DIA 25 DE JULIOL DE 2010
FESTIVITAT DE SANT JAUME APÒSTOL

- A les 10,00 h** Imposició de les insígnies als donants de sang de Santanyí i Llobards que hagin superat les 10, 25, 50 o 75 donacions.
A l'església de Sant Andreu.
- A les 10,30 h** Albada amb la Banda Municipal de Música de Santanyí.
- A les 11,00 h** Ofici solemne en honor a Sant Jaume. Presidirà i predicarà mossèn Sebastià Salom Mas, missioner a Rabiho (Burundi).
Cantarà la Coral de Sant Andreu de Santanyí, cor parroquial i poble acompanyat a l'orgue per Mateu Oliver i Francesca Suau.
- A les 12,00 h** Interpretació de *La Balanguera* per la Banda Municipal de Música de Santanyí.
- A les 20,00 h** Demostració de ball modern: hip hop, funky jazz, ragga, etc. a càrrec de l'acadèmia MOVE AND DANCE.
A la Plaça Major.
- A les 20,00 h** Final del torneig de Pàdel. *A la pista nova.*
- A les 22,00 h** Aquest any 2010 retrocedirem en el temps i ens situarem a la Mallorca dels anys 60 i 70. Aquella Mallorca "ye ye", de calçons acampanats, de mini faltes, de rebel·lia, d'il·lusió... Així ens posarem el cinturó i prendrem tots junts el vol d'aquesta **MALLORCA NOSTÀLGICA** amb la Siurell Big Band. *Al camp municipal d'esports.*
- A les 24,00 h** **GRAN CASTELL DE FOCS ARTIFICIALS**
a càrrec de la Pirotècnia Jordà de Lloret.
Al carrer Bernat Vidal i Tomàs (devora el Bar Sa Creu).

SANT JAUME
FESTES 2010
SANTANYÍ
DEL 15 DE JULIOL AL 31 D'AGOST

DILLUNS DIA 26 DE JULIOL DE 2010

A les 10,00 h Començament de l'XI Campus de Basquet.
Al pavelló poliesportiu municipal.

A les 21,00 h Projectió de la pel·lícula *AVATAR*. Al Teatre Municipal de Santanyí.

DIVENDRES DIA 30 DE JULIOL DE 2010

A les 16,00 h Cloenda de l'XI Campus de Basquet.

A les 18,00 h Cuita de **RAKÚ** a càrrec de Maria Oliver Munar.
A la Plaça Constitució.

A partir de les 23,00 h **SANTANYÍ ELECTRÒNIC** openair2010. Al camp municipal d'esports. Ho organitza i patrocina: Locobyte.net

DISSABTE DIA 31 DE JULIOL DE 2010

A les 10,30 h Com no podem oblidar les nostres arrels pageses, anirem d'**excursió a s'Amarador** amb carros, cavalls i tractors. La partida serà a la *Plaça Ramon Llull*.

A les 14,00 h dinarem tots plegats (cadascú ha de dur el seu dinar).
Podeu apuntar-vos fins dijous dia 29 de juliol de les 10,00 h a les 13,00 h, a l'Ajuntament de Santanyí (Lluc Verger), i de les 17,00 h a les 19,00 h, a la Casa de Cultura can Jaume Antoni.



A les 19,00 h Partit de Futbol entre el C.E SANTANYÍ i el C.D ESPANYA de Lluçmajor. Al camp municipal d'esports.

A les 19,30 h **IV Trobada de Gegants** amb la participació de les diferents colles dels pobles de Mallorca. A les 19,30 h, plantada a la Plaça Canal; a les 20,00 h, cercavila pels carrers Llaneres, Majoral, Plaça Constitució i Plaça Major.

A les 21,00 h Ballada de tots els gegants participants a la *Plaça Major*.

NOTA: Tots els actes són gratuïts excepte el sopar de Pa amb Oli.

MOLTS D'ANYS I BON SANT JAUME A TOTHOM!!!



UNITATS LÈXIQUES RELICTES EN EL PARLAR DE LA MEVA MARE

Com és sabut, les llengües tenen tres tipus de variació. Un es relaciona amb la geografia: els felanitxers no parlen com els santanyiners; un altre amb l'estratificació social: els senyors no rallen com els jornalers; el tercer es vincula a la cronologia: el llenguatge del segle XV no era, ni de molt, com el d'ara, ni el xerrar dels joves és com el dels vells. Qualsevol persona que sigui mínimament observadora haurà parat esment en mots o expressions pròpies de l'àvia o de la mare, que entre els sectors tendres de la població han deixat de tenir vida. Estic segur que sobren els dits d'una mà per comptar els adolescents i joves santanyiners que diuen paraules com *sondollar*, *derrenclir*, *lulea*, *engospar*, *celurdià*, *romandre*, *bestreure*, *mans balbes*, *afinar* (en el sentit de 'descobrir'), *palpís*, *conglac*, *bescunça*, *canar*, *esqueixos* (de la boca), *escapoló*, *post dels pits*, *ensaltar*, *ponderar*, *regal de la cuixa* (antigament *raïgal*), *mestàfera*... i els caramulls d'exemples que volgueu.

Un sondatge dins els comellars de la pròpia memòria em permet una aproximació a unitats lèxiques que adesiara feia servir la meva mare, Sebastiana Adrover Verger (1905-2002), na Sebastiana *des Forn*. Moltes han deixat d'usar-se i n'hi ha que encara són desconegudes per la ciència. La llarga vida de ma mare, a frec de la centúria, em va permetre gaudir d'una llengua rica, espontània, diversa, plena de matisos i sovint arcaïtzant, que per dissort contrasta enormement amb el llenguatge d'avui, pobríssim, altament interferit, repetitiu i, sobretot, tan monòton com el martelleig d'un ferrer damunt l'enclusa, o el cant del mussol entre el fullatge d'un garrover.

En parlaré una mica aprofitant les ensenyances d'etimòlegs com J. Coromines, F. de B. Moll, A. Badia i Margarit i J. Veny.

És quasi absoluta la reculada del verb *haver* amb el sentit de 'enfrontar-se'. Deia ma mare: «no saps amb qui les hauràs d'*haver*», o «per *haver*-les amb aquell, val més deixar-ho anar». El verb *enutjar-se* no tenia, per a ella ni per als veïns d'aquí que encara se'n serveixen, el sentit continental de 'molestar-se', sinó el de 'magrir-se': «has de menjar més, que t'has *enutjat* molt». El verb *eixir* 'sortir', avui confinat als dos extrems del domini lingüístic, persistia en frases com «li han fet una bona *eixida*», o sigui una 'malifeta', o «no m'ha fet entrada ni *eixida*», ço que vol dir 'no m'ha escomès' o 'no m'ha saludat'. Usava *gitar* amb el sentit de 'rebutjar': «quan va en aquella casa, la *giten*». És curiosa la distinció que em féu a s'Alqueria Blanca, l'amic en Bartomeu *de ses Covetes*, sobre aquest verb, que, habitualment, sol tenir el sentit de 'vomitar': els cans *llancen*, però els moixos *giten*. Un dia un poc térbol, ennigulat, era un dia *taliquin*. En el sentit de 'torbar-se' deia *fer els orbets*: «en Tal trobava que era hora de cobrar, però es qui l'havien de pagar li *feien e(t)s orbets*».

am
santanyí
ES COPIA
DIGITALITZADA

És un diminutiu de la paraula *orb* 'cec'. Les *recutxes* eren les sobres de menjar. Una gran quantitat de coses era un *safraster* i quan una cosa acabava en sec, o s'aturava completament, deia que «acabava en *tòtum*». Una persona que s'acomodava a la manera de ser d'una altra s'*adondava*. A la campaneta de l'interior de la boca, li deia la *nonella*, paraula que no té res a veure amb l'aucell homònim (a Santanyí), ja que aquest ve del llatí *HIRUNDO* + *-ELLA*, mentre que el nom de l'apèndix intern de la boca prové del llatí *LIGULA* + *-ELLA*. Una nina petitona era una *llambrusca*, substantiu que sorgeix de la comparança amb els grans, diminuts, dels raïms silvestres. Dues persones que no s'avenien gaire no *flocaven*. Una prostituta era una *putana*, mot de regust medieval, usual entre els nostres clàssics, com es veu en aquest exemple extret del *Llibre de tres*, que vaig sentir recitar parcialment a un vell de Calvià: «Tres coses enganen l'hom jove: pluja menuda, vi dolcet e llàgremes de putana».

Tots els exemples anteriors, si fa no fa, són presents, d'una o d'altra manera, en el gran recull lexicogràfic que és el diccionari Alcover-Moll, el *Diccionari català-valencià-balear*. No hi sé trobar, però, els mots o accepcions que tot seguit esplanaré.

A una nina petitona, per ventura un poc bellugadissa, li deia una *llemuga*. Deu ser una aplicació metafòrica d'un dels noms illencs dels llardons o raïssos, que a Manacor es diuen així, *llemugues*. Si era una nina agradoseta, de moviments gràcils, la paraula usada era *salema*, que té l'aspecte de ser un arabisme. Una persona que no es trobava fina de salut, que feia temps que arrossegava un estat d'ànim baix, duia una *paparruana*. El verb *gadir* tenia el significat de 'penar, fer durs treballs per sobreviure, o per aconseguir una cosa': «amb sa bona vida que podríem tenir i haver de *gadir* d'aquesta manera!». *Menjar-se* (una persona) volia dir tenir contacte carnal amb ella: «aquells dos són molt amics i diuen que ell *la se menja*». El reflex del llatí *TOLLERE*, de ressonàncies litúrgiques i origen també del vocable antic *tolre*, significava 'prendre, llevar' i, així, una *tòl-lera* era una quantitat robada tota d'un cop: «amb sa primera *tòl-lera*, li varen pentinar cent duros». Fixem-nos també en el sentit del verb *pentinar*. El mot *tutuma*, d'origen desconegut, almenys per a qui signa, és sinònim de 'seny', 'enteniment': «aquesta animalada que has fet és cosa de gent que no té *tutuma*». Tenc la impressió que pot ser una bella supervivència de *costuma*, femení arcaic de *costum* 'manera habitual d'obrar', a través d'una assimilació consonàntica regressiva. La paraula *dragó*, que ve de l'acusatiu *DRACONEM*, a Santanyí presenta una vocal protètica i es transforma en *adragó*, per causa de contextos fonosintàctics com *hi ha molts de dragons*, que sona igual que *hi ha molts d'adragons*. Ma mare, però, usava un reflex del nominatiu *DRACO*, que, a mi, també m'agrada fer servir: «ai! quin *adrago*!». Una dona afavorida de pits tenia unes bones *piltraques*. Possiblement es tracta d'una aplicació metafòrica de la paraula *baldraca*, que a Eivissa designa un tipus de càntir. La frase *pegar foc a(n) es vitroc* significa 'enviar-ho tot a pondre, a fer punyetes' i

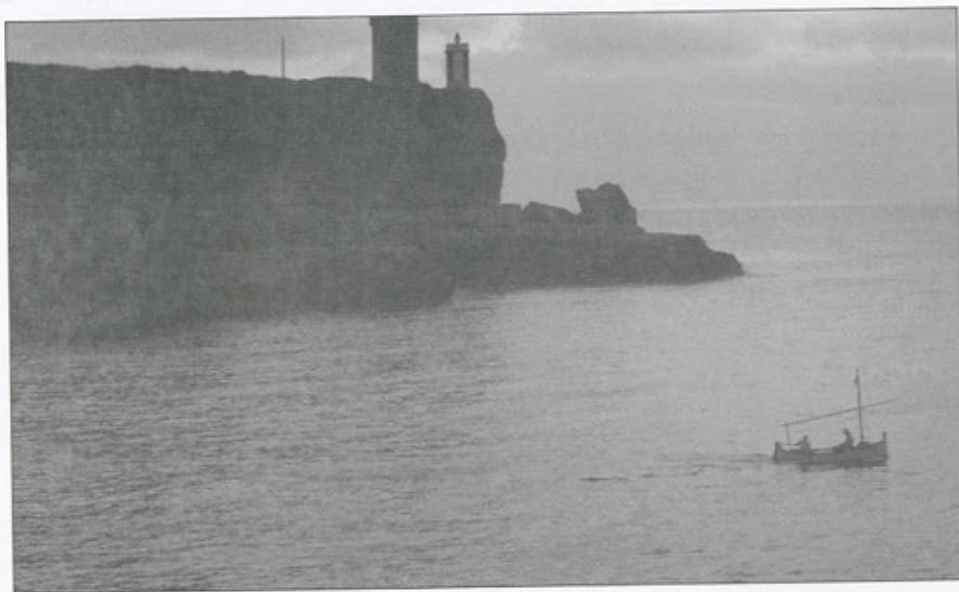
té l'origen en una mena de rondalleta que encara saben els eivissencs. Del material inservible (fins i tot menjar), que no tenia una utilitat immediata, en deia *rafalbetx*, pronunciat *rafaubetx*, nom coincident amb un topònim àrab de Calvià. Un menjar del dia abans, reescalfat i amb afegitons novells, es convertia en un *matroc*. Un *guisat pep* (*aguiat pep*) era un 'guisat desencertat, poc substanciós'. Pens que pot ser una supervivència de l'adjectiu arcaic *pec* 'bestial, grosser', derivat del llatí *PĒCUS* 'bestiar'. Possiblement es pronunciava amb la vocal tancada, com correspon al resultat normal de la *e* breu llatina, però, en assimilar-se al prenom *Pep*, es devia sentir com a felanitxer i s'obrí. Una peça de vestir de poc valor, apta per ser usada cada dia sense gaire esment era una roba per dur *bat-i-batràs*. D'una dona viva i espavilada, que va a la seva, en deia una *fembla*, magnífica persistència, amb especialització semàntica i canvi de líquida, del llatí *FĒMINA*, que va donar *fembra* en català medieval. Un individu que estava dret molt de temps vora gent que seia i a hores que no eren de visita era una *viserma* (l'Alcover-Moll registra *visarma* amb altres significats). D'una persona que estava tostemps pendent d'una altra i la complaïa en tot i per a tot, deia que estava *servau-parau*. Una *verma*, mot provinent de l'antic *verme* 'cuc', amb canvi de gènere, no designava únicament un insecte, sinó també una dona polissona.

Cada persona vella que es mor se'n porta a l'altre món un fardell ple de joies, de les quals les lingüístiques són només una petita part. Recollir aquests petits tresors i projectar-los cap al futur és una necessitat inajornable. De les més de sis mil llengües que es parlen avui al món, la nostra és una de les cent més usades, però només una voluntat fèrria de seguir fidels al timó de les paraules, lluitant contra les mestralades dels nous temps i contra els cops d'ona generats pel pas dels vaixells de guerra, ens decantarà de les sirenes que, amb llurs cants i des dels esculls, no desitgen altra cosa que el nostre imminent naufragi cap a les pregoneses opaques de la fonera. Aquest escrit, però, vol transmetre un sentit missatge d'esperança, en aquests dies de festa, en què els autoctons, els del país, tenim l'oportunitat de retrobar-nos i de xerrar plegats: si així ho volem, sobreviurem. Només és necessària una cosa: la voluntat de seguir existint i de bastir ponts de diàleg i d'amistat amb la gent que, des de tots els racons del planeta, tria aquesta terra per viure-hi, atreta per la bellesa de l'espai físic, la suavitat del clima i el nostre tarannà hospitalari. Usar per sistema amb els externs que ens poden entendre el català que usam cada dia entre nosaltres no és cap falta d'educació com de vegades prediquen els interessats a destruir la diversitat, sinó tot el contrari: és donar oportunitats als qui són de fora per tal que puguin ser uns més de nosaltres, és obrir les portes de la intimitat als qui se sentiran marginats si no ho feim, és fer que els novenguts se sentin com a la pròpia llar.

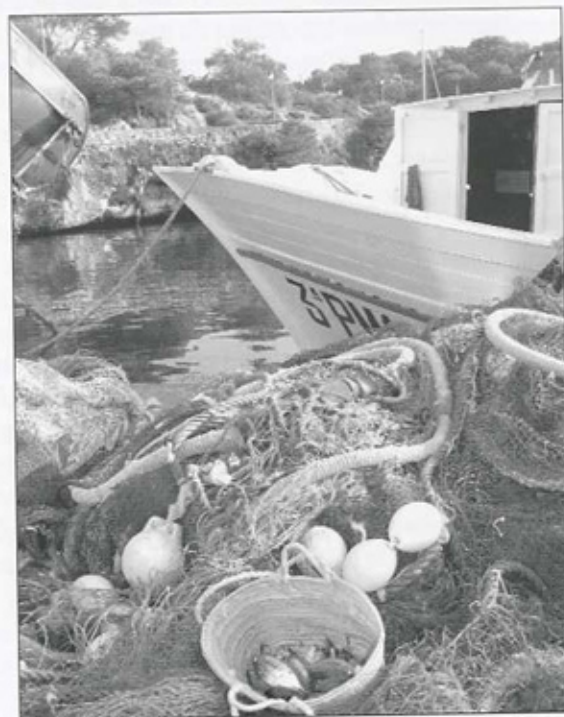


Cosme Aguiló
Institut d'Estudis Catalans

Marató fotogràfica 2009

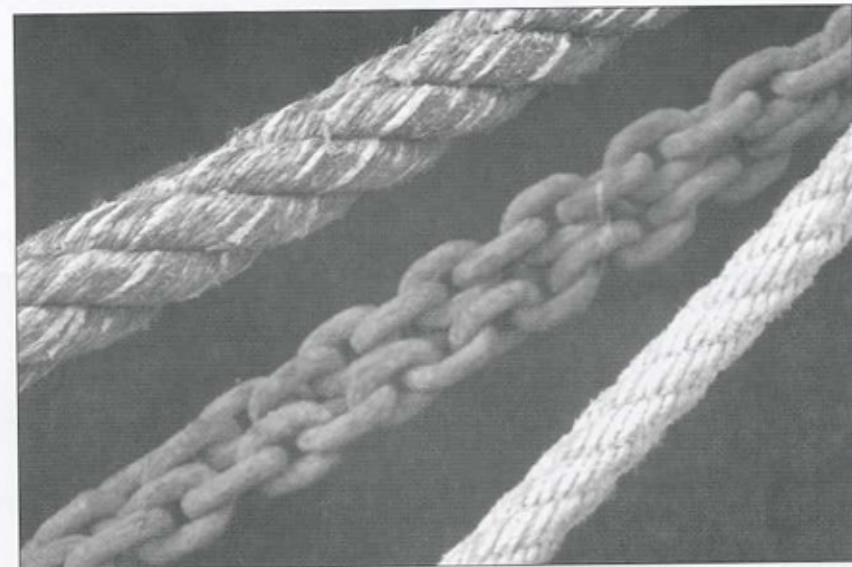


↑ *El sol i el port*
1r premi
JUAN LOSA MARTINEZ
(AMS 5054-58)



→ *Barques de bou*
2n premi
ISABEL LOSA MARTINEZ
(AMS 5054-57)

Marató fotogràfica 2009



Siguís com siguís aportaras força a l'amarre.
3er premi. AINA GORNALS ESTELRICH (AMS 5054-53)



Ses Barquetes
Premi Infantil. JOSEP RAMON FRANSOY. (AMS 5054-56)

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

GALERIA



“El que és creat per l'esperit és més viu que la matèria”,
Baudelaire.

2009 / ferro i pedra / 135 x 57 x 155 cm

Tomeu Estelrich

Fotografia: Joan Vidal, Xoxa

am
santanyí
ÉS CÒPIA
DIGITALITZADA

AJUNTAMENT DE SANTANYÍ

PRESSUPOST MUNICIPAL ANY 2010

DESPESES

CAPÍTOL I:	Despeses de personal	6.054.600,00
CAPÍTOL II:	Despeses en béns corrents i serveis	8.516.010,75
CAPÍTOL III:	Despeses financeres	576.000,00
CAPÍTOL IV:	Transferències corrents	1.423.495,25
CAPÍTOL VI:	Inversions reals	2.494.000,00
CAPÍTOL VII:	Transferències de capital	199.874,00
CAPÍTOL VIII:	Actius financers	0,00
CAPÍTOL IX:	Passius financers	776.020,00
Total		20.040.000,00

INGRESSOS

CAPÍTOL I:	Imposts directes	8.353.400,00
CAPÍTOL II:	Imposts indirectes	903.100,00
CAPÍTOL III:	Taxes i altres ingressos	4.063.900,00
CAPÍTOL IV:	Transferències corrents	2.857.800,00
CAPÍTOL V:	Ingressos patrimonials	656.500,00
CAPÍTOL VI:	Alienació d'inversions reals	2.437.000,00
CAPÍTOL VII:	Transferències de capital	768.300,00
CAPÍTOL VIII:	Actius financers	0,00
CAPÍTOL IX:	Passius financers	0,00
Total		20.040.000,00

PADRÓ D'HABITANTS (31-12-2009)

S'Alqueria Blanca	1.154
Cala d'Or	4.776
Cala Figuera	797
Cala Llombards	444
Cala Santanyí	644
Calonge	1.042
Cap des Moro	132
Es Llombards	678
Portopetro	823
Santanyí	3.753
TOTAL	14.243

DEMOGRAFIA ANY 2009

Naixements	118
Matrimonis	57
Defuncions	57



Ajuntament
de Santanyí



SANTANYÍ RÀDIO 107.3 FM

am
santanyí
ES CÒPIA
DIGITALITZADA